

NAUJIENLAIŠKIS

NR. 4 2024 M. GRUODŽIO MĖN.

Co-funded by
the European Union

PROJEKTAS: 101126470 - JWCPW - SOCPL-2022-IND-REL

Europos socialinis fondas+ (ESF+), socialinės prerogatyvos ir specialiųjų gebėjimų sritys (SocPL)

JWCPW komandos pranešimas

Paskutiniais 2024 m. mėnesiais įgyvendinant JWCPW projektą **ryžtingų** veiksmų siekiant pagerinti darbo sąlygas **skaitmeninėse platformose**. Pristatome dinamiškiausią ir svarbiausią šio laikotarpio veiklą, publikacijas ir partnerystes.

Pagrindinės mokslinės publikacijos

Profesinės sąjungos - skaitmeninių darbuotojų balsas

GASPARĖNIENĖ, Ligita, REMEIKIENĖ, Rita, STAVER, Liliana, PALIUKĖNAS, Arnas. *Profesinių sąjungų vaidmuo atstovaujant darbuotojams skaitmeninėse darbo platformose* = *The Role of Trade Unions in Representing Workers on Digital Labor Platforms*. *Economica*. 2024, nr. 3(129), p. 95-114. ISSN 1810-9136.

Daugiau informacijos rasite spustelėję toliau pateiktas nuorodas:

- o <https://epublications.vu.lt>
- o <https://ibn.idsi.md>

Profesinės sąjungos atlieka svarbų vaidmenį remiant skaitmeninių technologijų darbuotojus ir jiems atstovaujant. Straipsnyje nagrinėjami naujoviški būdai, kaip profesinės sąjungos gali sustiprinti skaitmeninių darbuotojų teises.

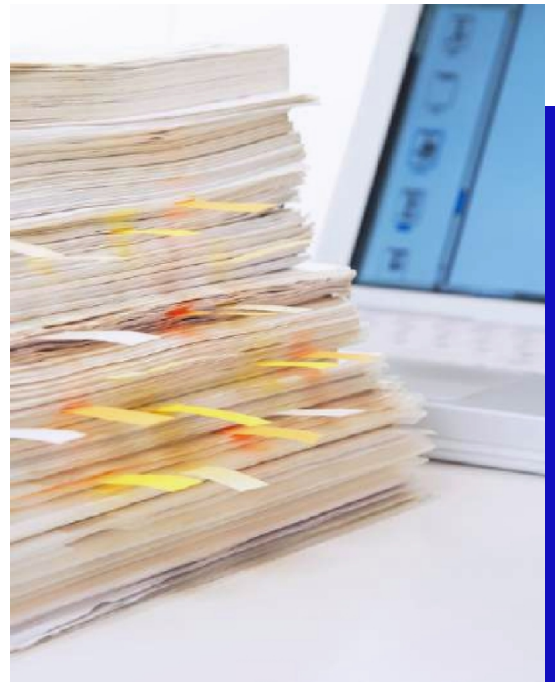
Teisės aktai skaitmeniniame amžiuje

STAVER (CONDRATCHI), Liliana, NEVMERJITSCHI, Ilie, GASPARENIENE, Ligita, REMEIKIENE, Rita, PALIUKENENAS, Arnas. *Darbo santykių teisinis reguliavimas Moldovos Respublikoje*. In: *Intellectus*, 2024, nr. 2, p. 114-129. ISSN 1810-7079. DOI: <https://doi.org>

Daugiau informacijos rasite spustelėję toliau pateiktas nuorodas:

- o <https://ibn.idsi.md>

Šiame straipsnyje pateikiama išsami Moldovos Respublikos darbo santykių teisinio reguliavimo analizė darbo skaitmeninimo kontekste, išryškinant iššūkius ir galimybes.

Tvari verslo ateitis

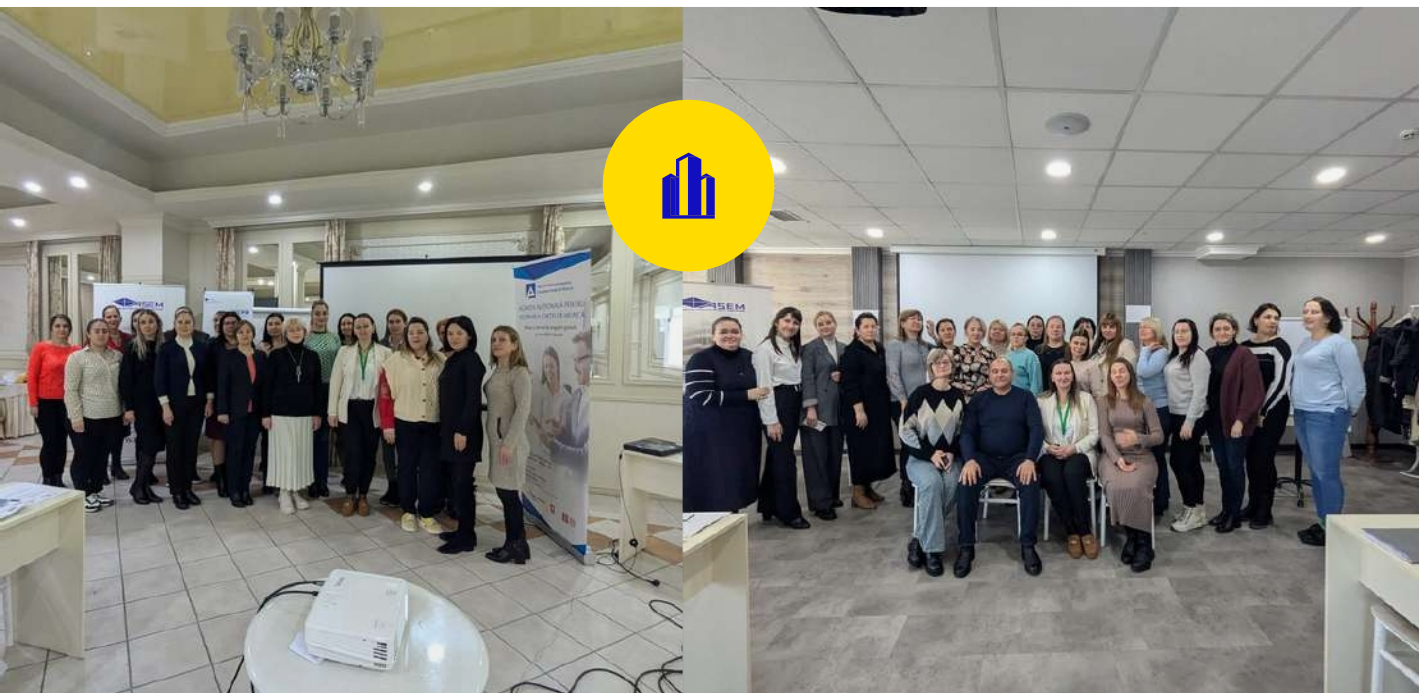
MISTREAN, Larisa, STAVER, Liliana, BELOSTECINIC, Grigore, REMEIKIENĖ, Rita, GASPARĖNIENĖ, Ligita, ÖZEN, Ercan. *Adapting Businesses for a Sustainable Future - Integrating Esg Criteria and Digitising Financial Flows* [online] In: *Competitiveness and Innovation in the Knowledge Economy: 28th International Scientific Conference, 20-21 Sept. 2024: [konferencijos medžiaga]*. Kišiniovas: ASEM, 2024, t. 1, p. 137-155. ISBN 978-9975-167-96-3.

Daugiau informacijos rasite spustelėję toliau pateiktas nuorodas:

- <https://irek.ase.md>

Tyrime siūlomi veiksmingi ESG kriterijų integravimo ir finansinių srautų skaitmeninimo modeliai, būtini tvariam ir atsakingam šiuolaikinės verslo aplinkos vystymuisi.

[1] https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-0330_EN.html

Strateginės partnerystės ir poveikis

” Partnerystė su NRC Moldova:

Pasirašytas memorandumas leido rengti ANOFM instruktorių mokymus. Šio projekto veiklos buvo plėtojamos nuo 2024 m. lapkričio 1 d. iki 2024 m. gruodžio 31 d. Dalyvavo 42 ANOFM atstovai iš pirmosios linijos, iš 35 Moldovos Respublikos regionų, be visų veiklų, instruktoriai buvo supažindinti su lauko tyrimo rezultatais, **Mokslinė studija : Savarankiškai dirbančių asmenų veikla Moldovoje skaitmeninėse , platformose** taip pat su skaitmeninių platformų teikiamomis galimybėmis ir rizikomis darbui.

- Daugiau informacijos rasite šioje nuorodoje:
o <https://anofm.md>

” Moldovos ir Turkijos dvišalis bendradarbiavimas:

Kadangi ši tema sulaukė didelio susidomėjimo, kartu su JWCPW projekto komanda ir kolegomis iš Turkijos pateikėme paraišką konkursui "Moldovos ir Turkijos dvišalis projektas 2025-2026 metams" (<https://ancd.gov.md/ro/content/concursul-bilateral-projects-moldo-turkey-for-the-years-2025-2026-2025-2026-m>), įvertinus 17 patvirtintų paraiškų, projektas buvo įvertintas 20,25 balo ir pateko tarp 6 geriausių projektų, surinkusių maksimalų balų skaičių - tai labai geras rezultatas. Tačiau dėl lėšų trūkumo finansuoti tik 3 projektai. Šie rezultatai rodo, kad projektas yra svarbus tarptautiniu mastu.

” Sinergijos kūrimas ir dalyvavimas Europos COST CA 21118 P-WILL tinkle (PWILL - Platform Work Inclusion Living Lab):

JWCPW projekto komanda aktyviai dalyvauja COST CA 21118 tinkle, skatinančiame socialinės įtraukties ir darbuotojų teisių skaitmeninėje ekonomikoje sprendimus.

Todėl ji prisijungė prie ROUTLEDGE KNYGŲ SERIJOS knygos skyriaus: Lytis ir gerovė. Serijos redaktoriai: Cristina Borderías ir Bernard Harris. Ši kolektyvinė monografija pasirodys 2025 m.

Išskirtiniai renginiai

2024 m. rugsėjo 19 d:

Liliana Staver dalyvavo apskritojo stalo diskusijoje "Taikos ir gerovės kūrimas per moterų lyderystę ir įtrauktį (Moterys už taiką ir gerovę)" ir prisidėjo prie diskusijos apie **vienodą darbo užmokestį**, susipažindama su TDO nustatytais trūkumais per lyčių darbo užmokesčio skirtumų prizmę.

2024 m. rugsėjo 20-21 d:

JWCPW projektui skirta sekcija tarptautinėje konferencijoje "Konkurencingumas ir inovacijos žinių ekonomikoje", kurią organizavo ASEM, NEA ir CCI (<https://conference.ase.md>). Šiame renginyje buvo pabrėžiama konkurencingumo ir inovacijų svarba šiuolaikinėje **ekonomikoje**, sudarė 20 pranešimų, skaitytų internetu ir ne internetu. Kolegų iš Rumunijos, Turkijos, Ukrainos, Lietuvos, taip pat vietinių mokslininkų pranešimuose buvo iškelta keletas sudėtingų klausimų.

o https://conference.ase.md/files/publicatii/epub/conf_09.24_Abstract.pdf

o https://conference.ase.md/files/publicatii/epub/conf_09.24_Proceeding.pdf

” 2024 m. spalio 3 d:

JWCPW projekto nariai aktyviai dalyvavo renginyje "PRO-INDUSTRIE dialogas: Moldovos pramonės ateities katalizatorius ["PRO-INDUSTRIE dialogas" - pramonės ateities katalizatoriusMoldovos](#)" - svarbiame Moldovos pramonės plėtros renginyje.

” 2024 m. lapkričio 26 d:

Vilniaus universiteto organizuojamas internetinis seminaras "Litunaia" apie tvarumą ir darbo apsaugą platformų ekonomikoje. [Internetinis seminaras "Tvarios platformų ekonomikos kūrimas: požiūris į sąžiningą darbą ir socialinę apsaugą" | Vilniaus universiteto Teisės fakultetas](#)

Lapkričio 26 d. akademikai, politikos formuotojai ir darbo ekspertai susirinko į internetinį seminarą aptarti tvarumo, sąžiningumo ir teisinės apsaugos platformų ekonomikoje.

Pagal **JWCPW projektą** organizuotas seminaras sulaukė didelio suinteresuotųjų šalių iš Moldovos, Lietuvos ir visos Europos susidomėjimo.

Liliana Staver pristatė IKIGAI **skaitmeniniame darbe** koncepciją, skatindama asmeninį tikslą ir pusiausvyrą kaip esminius tvarios skaitmeninės ekonomikos ramsčius.

Prof. habil. Dr. **Grigore Belostecinic** pristatė savarankiškai dirbančių asmenų Moldovoje atvejo tyrimą, kuriame išryškėjo formalizavimo ir socialinės apsaugos prieinamumo spragos ([Mokslinis tyrimas: Moldovos savarankiškai dirbančių asmenų veikla skaitmeninėse platformose](#)).

Lilija Plugaru pristatė Moldovos Respublikos pastangas derinti savo veiklą su ES darbo standartais, atkreipdama dėmesį į pažangą ir iššūkius integruojant platformų darbuotojus į oficialiąją ekonomiką.

Renginio santrauka: tvarios platformų ekonomikos kūrimas

Pagrindiniai pristatymai ir išvados:

- **Dr. Neringa Gaubienė** nagrinėjo Moldovos ir Lietuvos dialogą, kuriuo siekiama pagerinti platformų darbuotojų apsaugą, pabrėždama tarpvalstybinį bendradarbiavimą rengiant politikos priemones.
- **docentas prof. Dr. Vigita Vėbraitė** aptarė platformų veiklos reguliavimo spragas ES, pabrėždama, kad skubiai reikia suderinti standartus ir apibrėžimus.
- **Dr. Rita Remeikienė** pateikė informacijos apie dabartines ES direktyvas, išsamiai apibūdindama jų potencialą stiprinti skaitmeninių darbuotojų teises ir darbo sąlygas.
- **Dr. Nerijus Černiauskas** pristatė darbo platformų tendencijų ir prognozių Lietuvoje tyrimą, atkreipdamas dėmesį į duomenimis grįstą politikos formavimą.

Dėmesio centre: tvarios platformų ekonomikos kūrimas

Lapkričio 26 d. vykusiame seminare Lietuvos ir Moldovos ekspertai aptarė struktūrines reformas, kurių reikia siekiant užtikrinti sąžiningas, saugias ir tvarias darbo sąlygas platformų ekonomikos dalyviams. Šiam sektoriui augant ir įtraukiant milijonus žmonių visoje Europoje, jį vis dar kamuoja teisinis dviprasmiškumas, apsaugos trūkumas ir socialinė nelygybė.

Dr. Rita Remeikienė pristatė neseniai priimtą Direktyvą (ES) 2024/2831, kuri yra kertinis akmuo nustatant pagrindines platformų darbuotojų teises.

Šia direktyva pristatoma:

- Preziumuojamas įdarbinimo statusas, kai akivaizdu, kad platforma yra valdoma
- Galimybė gauti socialinę apsaugą ir teisingą darbo užmokestį
- Griežtesnės algoritmų skaidrumo ir duomenų kontrolės garantijos

Dr. Remeikienė paminėjo **svarbią** sesijos **išvadą**, kad 55 proc. platformų darbuotojų uždirba mažiau nei minimalų atlyginimą, o 41 proc. jų laiko yra neapmokamas dėl paslėpto darbo, pavyzdžiui, darbo paieškos ir laukimo.

Dr. Nerijaus Černiausko prognozės ir tendencijos duomenų pagrindu vykdomos politikos srityje Lietuvoje

Remdamasis "Colleem", "Google Trends" ir internetinio darbo indekso tyrimų duomenimis, **Dr. Černiauskas** pristatė išsamią platforminės darbo rinkos Lietuvoje prognozę:

- o Iki 6 proc. darbingo amžiaus Lietuvos gyventojų galėtų būti platformų darbuotojai (~141 000 žmonių).
- o Nors dominuoja transporto ir pristatymo paslaugos, sparčiai daugėja nuo fizinės erdvės nepriklausomų darbų (pvz., projektavimo, autorių teisių apsaugos, programavimo ir kt.).
- o Tačiau ¾ šių darbuotojų nėra oficialiai įregistruoti, todėl kyla rimtų klausimų dėl mokesčių, išmokų ir darbuotojų apsaugos.

Prognozės rodo, kad po 2024 m. bendras skaičius gali sumažėti, o tai reiškia, kad jis gali būti prisotintas arba gali būti paveiktas reguliavimo. Tačiau **oficialaus pripažinimo** ir įtraukimo **poreikis** išlieka esminis.

” **55 % platformų darbuotojų uždirba mažesnę nei minimalų darbo užmokestį, o 41 % jų darbo laiko yra neapmokamas.**

” **Atvejo analizė: [Mokslinis tyrimas: savarankiškai dirbančio asmens veikla Moldovoje skaitmeninėse platformose](#)**

Pristato prof. habil. Dr. Grigore Belostecinic ir Dr. Liliana Staver

Svarbi seminaro dalis buvo skirta **laisvai samdomiems darbuotojams iš Moldovos**, kurių patirtis atskleidė skaitmeninio darbo pažeidžiamumą besiformuojančios ekonomikos šalyse:

- o Daugiau nei **846** patvirtinti apklausos **atsakymai** atskleidė, kad didelė dalis miesto darbuotojų turi tvirtą akademinį išsilavinimą.
- o Lankstumas, savarankiškumas ir anonimiškumas yra pagrindiniai motyvai, ypač **moterims**.
- o Tačiau teisinis netikrumas, prastos sutarčių sąlygos ir profesinių sąjungų trūkumas didina **išnaudojimo riziką**.

Respondentai pirmenybę teikė:

- o Socialinės apsaugos didinimas (45,7 proc.)
- o Darbo ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą (41,5 proc.)
- o Aiškios teisinės darbuotojų statuso apibrėžtys (36,8 proc.)

Šiame **tyrime** pabrėžta, kad Moldovos integracijos procesui vykstant į ES darbo standartus svarbu juos suderinti su ES darbo standartais.

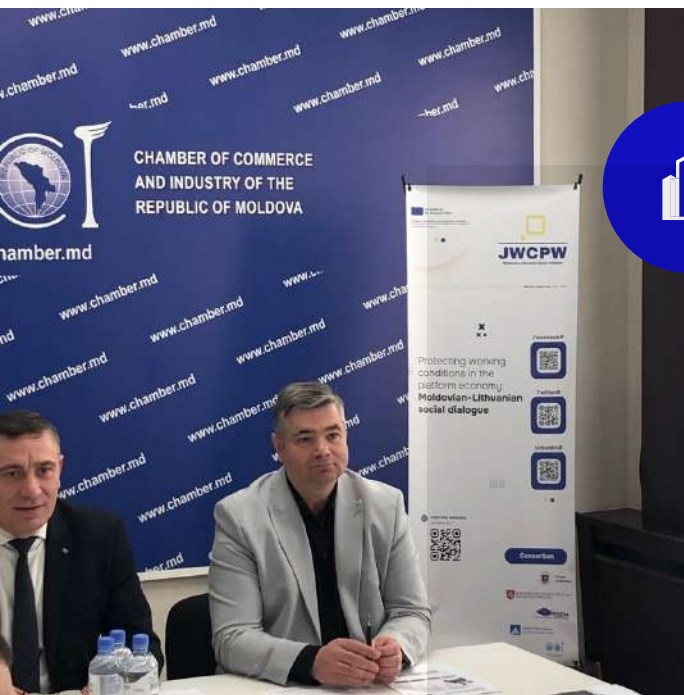
” **Baigiamosios pastabos**

- o Seminaras baigėsi bendru pripažinimu: tvariai platformų ekonomikai reikia patikimos, įtraukios, duomenimis pagrįstos, įtraukios politikos, socialinio teisingumo ir tarptautinio bendradarbiavimo.
- o Tarpvalstybinis dialogas, kurio pavyzdys - Moldovos ir Lietuvos bendradarbiavimas, yra tvirtas precedentas **būsimoms reformoms**.
- o Kaip teisingai pasakė vienas **kalbėtojas**, "kalbama ne tik apie skaitmeninį darbą, bet ir apie skaitmeninį orumą".

” **Tai ne tik skaitmeninis darbas, bet ir skaitmeninis orumas.**

” **2024 m. gruodžio 3-6 ir 10-13 d.:** ANOFM regioniniai atstovai mokėsi apie skaitmeninio darbo galimybes ir iššūkius, strateginio požiūrio stiprinimą, taip pat kitomis ne mažiau svarbiomis temomis ([mokymų, surengtų bendradarbiaujant su Norvegijos taryba pabėgėlių \(NRC\)](#) ir [RM Ekonominių | Anofm interneto svetainė studijų akademijos Elgsenos tyrimų centru](#),) užbaigimas

” **2024 m. gruodžio 18 d.:** uždaras apskritojo stalo susitikimas - CCI, ANOFM ir ASEM organizuotas renginys, kurio tikslas - paskatinti socialinį dialogą skaitmeninėje platformoje "Glovo". Diskusijose dalyvavo pilietinės visuomenės, Valstybinės mokesčių inspekcijos, Darbo inspekcijos, CNSM ir kitų suinteresuotųjų šalių atstovai. Visi dalyvavusieji siekė rasti tinkamiausius sprendimus skaitmeninio darbo Moldovos Respublikoje problemoms, nustatytoms atlikus lauko tyrimą, spręsti.

Žvelgiant į ateitį

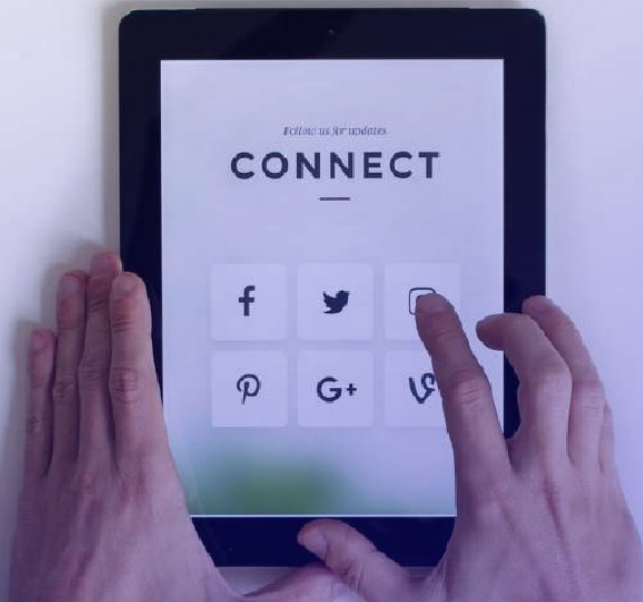
”

Esame įsipareigoję skatinti sąžiningą ir tvarią praktiką **skaitmeninių platformų** ekonomikoje.

Kartu kuriame bendruomenę **informuoti ir iniciatyvūs!**

Dėkojame, kad prisijungėte prie mūsų!
JWCPW komanda

AČIŲ

ŽIŪRĖTI

LINKEDIN

FACEBOOK

TWITTER

Co-funded by
the European Union

PROJEKTAS: 101126470 - JWCPW - SOCPL-2022-IND-REL

Europos socialinis fondas+ (ESF+), socialinės prerogatyvos ir specialiųjų gebėjimų sritys (SocPL)